UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (muutoksenhakujaosto)

10 päivänä heinäkuuta 2014*

Muutoksenhaku — Henkilöstö — Virkamiehet — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Kuolleen virkamiehen omaisten henkilökohtainen vahinko — Virkamiehelle ennen hänen kuolemaansa aiheutunut vahinko — Unionin yleisen tuomioistuimen toimivalta ja virkamiestuomioistuimen toimivalta — Vahingonkorvausvaatimuksen ja sen hylkäämispäätöksestä tehdyn valituksen vastaavuuden sääntö

Asiassa T-401/11 P,

jossa on kyse valituksesta, jossa vaaditaan Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen (ensimmäinen jaosto) asiassa F-50/09, Missir Mamachi di Lusignano vastaan komissio, 12.5.2011 antaman tuomion kumoamista,

Livio Missir Mamachi di Lusignano, kotipaikka Kerkhove Avelgem (Belgia), joka toimii sekä omissa nimissään että poikansa Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon, joka on Euroopan komission edesmennyt virkamies, perillisten laillisena edustajana, edustajanaan aluksi asianajajat F. Di Gianni, R. Antonini, G. Coppo ja A. Scalini, sittemmin asianajajat Di Gianni, Coppo ja Scalini,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään D. Martin, B. Eggers ja L. Pignataro-Nolin,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (muutoksenhakujaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti M. Jaeger sekä tuomarit N. J. Forwood (esittelevä tuomari) ja S. Papasavvas,

kirjaaja: apulaiskirjaaja B. Pastor,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.12.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

tuomion

1 Valituksellaan, joka on tehty Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 9 artiklan perusteella, Livio Missir Mamachi di Lusignano vaatii unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen (ensimmäinen jaosto) asiassa F-50/09, Missir Mamachi di Lusignano vastaan komissio, 12.5.2011 antaman tuomion (jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä hylkäsi hänen kanteensa, jossa hän vaati virkamiestuomioistuinta yhtäältä kumoamaan Euroopan yhteisöjen komission 3.2.2009 tekemän päätöksen, jolla hylättiin hänen vaatimuksensa saada korvauksia aineellisista vahingoista ja henkisestä kärsimyksestä, jotka aiheutuivat hänen poikansa ja miniänsä surmasta 18.9.2006 Rabatissa (Marokko), ja toisaalta velvoittamaan komission maksamaan hänelle ja hänen poikansa oikeudenomistajille erilaisia summia korvauksensa näistä surmista aiheutuneista aineellisista vahingoista ja henkisestä kärsimyksestä.

Tosiseikat

2 Riita-asian taustalla olevat tosiseikat on esitetty valituksenalaisen tuomion 16–34 kohdassa seuraavasti:

”16 Alessandro Missir Mamachi di Lusignano, josta oli tullut komission virkamies 1.11.1993, meni vuonna 1995 naimisiin Ariane Lagasse de Lochtin kanssa. Pari sai neljä lasta vuosina 1996–2002.

– –

18 Alessandro Missir Mamachi di Lusignano nimitettiin poliittiseksi ja diplomaattiseksi neuvonantajaksi Rabatissa sijaitsevaan komission edustustoon 28.8.2006 alkaen. Ennen Rabatiin siirtymistään hän oli ilmoittanut, että hänen vaimonsa ja lapsensa muuttaisivat hänen mukanaan. – –

19 Missir Mamachi di Lusignanon perhe asui hotellissa 28–31.8.2006 ja syyskuun ensimmäisestä päivästä lähtien tilapäisesti komission edustuston vuokraamassa kalustetussa asunnossa.

20 Puoli yhden aikaan 17. ja 18.9.2006 välisenä yönä murtovaras tunkeutui taloon pohjakerroksen sivuikkunan metallitankojen välistä. Alessandro Missir Mamachi di Lusignano heräsi äkillisesti murtovarkaan ääniin toisessa kerroksessa sijaitsevassa avioparin makuuhuoneessa ja yllätti murtovarkaan penkomasta tavaroita. Varas hyökkäsi tällöin virkamiehen kimppuun, löi häntä useaan otteeseen veitsellä ja jätti hänet makaamaan huoneen lattialle. Missir Mamachi di Lusignanon vaimo, joka oli myös herännyt, sai veitseniskun selkään ja kuoli nähtävästi hyvin nopeasti vammoihinsa. Varas sitoi perheenisän ja pani hänelle suukapulan, minkä jälkeen hän kävi suihkussa. Sitten varas vaati vakavasti haavoittunutta virkamiestä kertomaan luottokorttinsa numeroyhdistelmän. Virkamies kuoli lopulta vammoihinsa. Tappaja säästi lasten hengen. Hän poistui paikalta noin neljältä aamulla Missir Mamachi di Lusignanon perheen autolla ja vei mukanaan muun muassa television.

21 Marokon poliisi pidätti 19.9.2006 henkilön nimeltä Karim Zimach. Alustavassa kuulustelussa tämä tunnusti surmanneensa Missir Mamachi di Lusignanon avioparin 17. ja 18.9.2006 välisenä yönä. Karim Zimach todettiin syylliseksi tekoihin, ja hänet tuomittiin kuolemaan Cour d’appel de Rabatin ensimmäisen oikeusasteen rikosasioita käsittelevän osaston 20.2.2007 antamalla tuomiolla, joka vahvistettiin saman tuomioistuimen rikosasioita käsittelevän osaston muutoksenhakuasteessa 18.6.2007 annetulla tuomiolla. On huomattava, että Marokossa ei ole pantu täytäntöön kuolemantuomioita vuoden 1993 jälkeen, jolloin kuolemaantuomittu teloitettiin siellä viimeisen kerran.

22 Komissio esitti Marokon rikostuomioistuimessa yksityisoikeudellisen vaatimuksen. Cour d'appel de Rabatin ensimmäisen oikeusasteen rikosasioita käsittelevä osasto hyväksyi edellä mainitulla tuomiollaan komission yksityisoikeudellisen vaatimuksen ja tuomitsi Karim Zimachin maksamaan Euroopan unionille symbolisen dirhamin.

23 Vanhempien traagisen kuoleman jälkeen Missir Mamachi di Lusignanon avioparin neljä lasta määrättiin isovanhempiensa, joista toinen on kantaja, holhoukseen juge de paix de Kraainemin (Belgia) 24.11.2006 antamalla määräyksellä.

24 Komissio maksoi 1.10.–31.12.2006 [Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien] henkilöstösääntöjen 70 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun summan.

25 Se maksoi edesmenneen virkamiehen lapsille ja perillisille lisäksi 414 308,90 euron summan kuolemantapauksen yhteydessä maksettavana kertakorvauksena henkilöstösääntöjen 73 artiklan mukaisesti sekä 76 628,40 euron summan virkamiehen puolison kuoleman johdosta henkilöstösääntöjen liitteessä X olevan 25 artiklan nojalla.

26 Komissio myönsi neljälle lapselle 1.1.2007 alkaen oikeuden henkilöstösääntöjen 80 artiklassa tarkoitettuun lapseneläkkeeseen ja henkilöstösääntöjen liitteessä VII tarkoitettuun koulutuslisään.

27 Komissio myönsi edesmenneelle virkamiehelle kuoleman jälkeen ylennyksen palkkaluokan A*11 uratasolle 1 takautuvasti 1.9.2005 alkaen. Ylennys otettiin huomioon lapseneläkkeen ja kuolemantapauksen yhteydessä maksettavan kertakorvauksen laskemisessa.

28

Lisäksi komissio myönsi henkilöstösääntöjen 76 artiklan perusteella 14.5.2007 tekemällään päätöksellä kullekin lapselle heidän 19. ikävuoteensa saakka sosiaalisiin syihin perustuvan erityisen kuukausiavustuksen, joka vastasi suuruudeltaan yhdestä huollettavana olevasta lapsesta maksettavaa lisää.

– –

30 Kantaja lähetti komission puheenjohtajalle 25.2.2008 päivätyn kirjeen, jossa hän aluksi kiitti komissiota 18.9.2007 pidetystä [kaksoissurman uhrien muistoksi järjestetystä seremoniasta] ja ilmoitti tämän jälkeen olevansa eri mieltä neljälle lapsenlapselleen maksettujen summien suuruudesta ja tyytymätön siihen, että komissio ei ollut antanut lupaa palkata pysyvää taloudenhoitajaa tai kotiapulaista, joka olisi hänen mielestään ollut välttämätön, kun otetaan huomioon lastenlasten ja heidän isovanhempiensa iät. Kantaja tiedusteli tämän jälkeen komissiolta, oliko se jo aloittanut neuvottelut Marokon kanssa, jotta maa maksaisi riittävän korvauksen, joka olisi enemmän kuin Marokon tuomioistuimen Euroopan unionille symbolisesti myöntämä yksi dirhami. Lopuksi kantaja kiinnitti komission puheenjohtajan huomion vastaukseen, jonka ulkosuhteista vastaava komission jäsen Ferrero-Waldner oli antanut 6.8.2007 Euroopan parlamentin jäsenen Coûteaux'n kirjalliseen kysymykseen (25.6.2007 esitetty kirjallinen kysymys P-3367/07, EUVL C 45, 16.2.2008, s. 179), joka koski "ulkosuhteista vastaavan pääosaston toimihenkilön murhaa Marokossa" (jäljempänä 6.8.2007 annettu kirjallinen vastaus). Kantajan mukaan riittäviä turvallisuustoimenpiteitä, joita komissio tavanomaisesti toteuttaa ja joihin viitattiin ulkosuhteista vastaavan komission jäsenen vastauksessa, ei ollut toteutettu ennen kaksoissurmaa. Komissio on kantajan mielestä näin ollen syyllistynyt vakavaan laiminlyöntiin, jonka perusteella alaikäisille lapsille olisi maksettava korvaus, joka on vähintään yhtä suuri kuin se yhteenlaskettu palkka, jonka surmattu virkamies olisi saanut ennakoituun eläkkeelle jäämiseensä mennessä vuonna 2032 eli 26 vuoden ajalta.

31 Henkilöstöasioista vastaava komission varapuheenjohtaja Kallas vastasi kantajalle 11.6.2008 päivätyllä kirjeellä. Kallas korosti kirjeessään, ettei Marokon viranomaisten voitu todeta syyllistyneen laiminlyöntiin tai virheelliseen toimintaan ja etteivät edellytykset korvauksen saamista koskevien diplomaattisten neuvottelujen käynnistämiseksi Marokon kanssa täyttyneet. Hän ilmoitti, että komission toteuttamat toimenpiteet henkilöstön suojelemiseksi olivat Rabatin edustuston turvallisuusolojen mukaiset eikä kantajan 25.2.2008 päivätyssä kirjeessä tästä syystä esittämää vahingonkorvausvaatimusta voitu hyväksyä. Kallas täsmensi, että komission jo suorittamat maksut (kuolemantapauksen yhteydessä maksettavana kertakorvauksena ja tapaturmavakuutuksen johdosta maksettu 490 937,30 euroa, 4 376,82 euroa kuussa lapseneläkkeenä ja koulutuslisinä, 2 287,19 euroa kuussa verohelpotuksineen huollettavana olevasta lapsesta maksettavina lisinä ja 1 332,76 euroa kuussa erityisenä kuukausiavustuksena eli kustakin lapsesta maksettavana ylimääräisenä lisänä) oli laskettu oikein.

32 Komission jäsen ilmoitti tässä 11.6.2008 päivätyssä kirjeessä kantajalle kuitenkin, että tapauksen erittäin traagisten olosuhteiden vuoksi komissio oli päättänyt täydentävästä toimenpiteestä, jonka nojalla se korotti poikkeuksellisesti henkilöstösääntöjen 76 artiklan nojalla maksettavia summia. Kullekin lapsenlapselle myönnettiin siis 4.7.2008 tehdyllä päätöksellä 1.8.2008 lähtien 19 ikävuoteen saakka kuukausittainen ylimääräinen lisä, joka vastasi kahdesta huollettavana olevasta lapsesta maksettavaa lisää. Komission edesmenneen virkamiehen lapsille maksama kuukausittainen summa nousi siis tämän päätöksen johdosta yli 9 800 euroon (9 862 euroa helmikuussa 2009).

33 Kantaja valitti 11.6.2008 päivätystä kirjeestä 10.9.2008 päivätyllä kirjeellään henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan perusteella. Valituksessaan hän väitti, että komissio oli vastuussa virheestä, sillä se oli laiminlyönyt henkilöstönsä suojelua koskevan velvollisuuden. Kantaja väitti lisäksi, että komissio oli myös tuottamuksesta riippumattomassa vastuussa lainmukaisesta toimesta aiheutuneesta vahingosta. Kantaja vetosi vielä toissijaisesti henkilöstösääntöjen 24 artiklaan, jonka nojalla yhteisöt ovat velvollisia korvaamaan yhteisvastuullisesti kolmannen niiden virkamiehelle aiheuttamat vahingot.

34 Nimittävä viranomainen hylkäsi valituksen 3.2.2009 tekemällään päätöksellä.”

Menettely virkamiestuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

3 Näissä olosuhteissa valittaja, joka toimi sekä omissa nimissään että Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon perillisten laillisena edustajana, nosti 12.5.2009 virkamiestuomioistuimessa kanteen, jonka yhteydessä hän vaati, että virkamiestuomioistuin

— kumoaa 3.2.2009 tehdyn nimittävän viranomaisen päätöksen

— velvoittaa komission maksamaan Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon oikeudenomistajille

  — 2 552 837,96 euron summan, jonka suuruudeksi on myöhemmin arvioitu uudelleen 3 975 329 euroa ja joka vastaa surmatun virkamiehen 26 vuoden palkkaa, siten että otetaan huomioon hänen odotettavissa ollut urakehityksensä, korvauksena aineellisesta vahingosta

  — 250 000,00 euroa korvauksena uhrille ennen hänen kuolemaansa aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä

  — 1 276 512,00 euroa korvauksena henkisestä kärsimyksestä, joka heille aiheutui siitä, että he joutuivat traagisen surman silminnäkijöiksi

— velvoittaa komission maksamaan hänelle 212 752,00 euroa korvauksena henkisestä kärsimyksestä, joka hänelle on aiheutunut uhrin isän asemassa

— velvoittaa komission maksamaan ”tällä välin kertyvät hyvityskorot ja viivästyskorot”

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

4 Komissio vaati ensimmäisessä oikeusasteessa, että kanne hylätään.

5 Virkamiestuomioistuin hylkäsi valituksenalaisessa tuomiossa kanteen perusteettomana ja velvoitti komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.

6 Virkamiestuomioistuin katsoi ensimmäiseksi valituksenalaisen tuomion 71 ja 72 kohdassa, jossa se viittasi asiaan T-90/95, Gill vastaan komissio, tuomio 18.12.1997 (Kok. H., s. I-A-471 ja II-1231, 45 kohta), että valittajan esittämiä kumoamisvaatimuksia ei näin ollen voitu tarkastella itsenäisesti suhteessa vahingonkorvausvaatimuksiin, joten kannetta oli tarkasteltava siten, että sen ainoana tavoitteena on saada korvaus vahingosta, joka kantajalle, edesmenneelle virkamiehelle ja hänen lapsilleen on komission toiminnan takia aiheutunut. Tätä arviota ei ole asetettu kyseenalaiseksi nyt käsiteltävässä valituksessa.

7 Komissio esitti virkamiestuomioistuimessa muun muassa kaksi oikeudenkäyntiväitettä, jotka koskivat henkisen kärsimyksen korvaamista koskevia vaatimuksia ja joiden mukaan 25.2.2008 päivätyssä korvausvaatimuksessa ei vaadittu korvausta henkisestä kärsimyksestä ja 10.9.2008 päivätyssä valituksessa ei myöskään vaadittu korvausta kantajalle henkilökohtaisesti aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä, ja virkamiestuomioistuin vastasi niihin valituksenalaisen tuomion 82–91 kohdassa seuraavasti:

”82 Tältä osin on muistettava, että [Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien] henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitetussa muutoksenhakukeinojen järjestelmässä on niin, että kun kyseessä on puhtaasti vahingonkorvauskanne siinä mielessä, ettei se sisällä tietyn toimen kumoamista koskevia vaatimuksia vaan sen tarkoituksena on ainoastaan saada korvaus vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen joukosta virheitä tai laiminlyöntejä, joita ei voida luokitella kantajalle vastaiseksi toimeksi, koska niillä ei ole mitään oikeusvaikutusta, hallinnollinen menettely on käynnistettävä asianomaisen nimittävälle viranomaiselle osoittamalla väitettyjen vahinkojen korvaamista koskevalla hakemuksella, minkä jälkeen on tarvittaessa tehtävä valitus hakemuksen hylkäämispäätöksestä, sillä muuten myöhempää kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi (ks. erityisesti asia T-44/93, Saby v. komissio, tuomio 13.7.1995, 31 kohta).

83 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että vaikka unionin tuomioistuimille esitetyillä vaatimuksilla on oltava sama kohde kuin valituksessa esitetyillä vaatimuksilla ja vaikka niissä esitetyillä riitauttamisperusteilla on oltava sama peruste kuin valituksessa esitetyillä riitauttamisperusteilla, näitä riitauttamisperusteita voidaan oikeudenkäynnin aikana kehittää esittämällä kanneperusteita ja perusteluita, jotka eivät välttämättä sisälly valitukseen mutta liittyvät siihen läheisesti (ks. esim. asia C-23/01 P, Campogrande v. komissio, tuomio 83.4.2002, 34 kohta).

84 Virkamiestuomioistuin on vastikään katsonut, että perusteen käsitettä on tulkittava laajasti (asia F-45/07, Mandt v. parlamentti, tuomio 1.7.2010, 119 kohta). Vaikka virkamiestuomioistuin on omaksunut tämän oikeuskäytännössä vallitsevan kannan kumoamiskanteiden yhteydessä, tämä ei kuitenkaan estä sen soveltamista vahingonkorvauskanteisiin, edellyttäen että noudatetaan viimeksi mainittujen oikeudenkäyntiasioiden erityispiirteitä. Puhtaasti vahingonkorvausasioissa perusteen käsitettä ei kuitenkaan ole määritelty suhteessa edeltävässä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuihin ’riitauttamisperusteisiin’ vaan suhteessa asianomaisen

virkamiehen vahingonkorvausvaatimuksessaan esittämiin ’vahingon perusteisiin’. Nämä vahingon perusteet määrittävät virkamiehen hakeman korvauksen kohteen ja sitä kautta sen vaatimuksen kohteen, josta hallinnon on lausuttava.

85 Edeltävissä kolmessa kohdassa esitetyistä seikoista johtuu, että virkamiestuomioistuin voi ottaa tutkittavaksi eri vahingon perusteisiin perustuvia vahingonkorvausvaatimuksia ainoastaan, jos niitä on ensiksi edeltänyt hallinnolle osoitettu hakemus, jonka kohde on sama ja joka perustuu samoihin vahingon perusteisiin, ja sen jälkeen valitus, joka on tehty hallinnon mainitusta hakemuksesta tekemästä nimenomaisesta tai implisiittisestä päätöksestä.

86 Tämä ei estä asianomaista virkamiestä mukauttamasta hallinnolle osoittamassaan hakemuksessa esitettyjen vaatimusten summaa erityisesti, jos vahinko laajenee myöhemmässä vaiheessa tai jos vahingon laajuus ei ole tiedossa eikä sitä pystytä arvioimaan ennen hakemuksen esittämistä (ks. vastaavasti vahinkoa vastaavan summan arvioinnin mahdollisuudesta kannekirjelmässä asia C-150/03 P, Hectors v. parlamentti, tuomio 23.9.2004, 62 kohta), edellyttäen kuitenkin, että vahingon perusteet, joiden nojalla virkamies hakee korvausta, on mainittu hakemuksessa.

87 Vaikka kantaja hakee käsiteltävässä asiassa korvausta haitallisista seurauksista, jotka ovat aiheutuneet teoista, jotka olivat myös hänen 25.2.2008 tekemänsä hakemuksen kohteena, hänen vahingonkorvausvaatimuksensa perustuvat sen sijaan hänelle itselleen, hänen lapsenlapsilleen ja edesmenneelle pojalleen aiheutuneiden erilaisten henkisten kärsimysten korvaamiseen.

88 On kuitenkin riidatonta, että 25.2.2008 päivättyyn kirjeeseen sisältyneessä vahingonkorvausvaatimuksessaan kantaja haki korvausta ainoastaan aineellisesta vahingosta eikä vedonnut millään tavalla virkamiestuomioistuimessa esille ottamiinsa henkisiä kärsimyksiä koskeviin vahingon perusteisiin.

89 Tämän jälkeen kantaja kylläkin haki valituksessaan korvausta aineellisen vahingon lisäksi myös henkisistä kärsimyksistä, joten hallinto saattoi vahvistaa valituksen hylkäämispäätöksessään näitä vahingon perusteita koskevan kantansa ennen asian vireilletuloa. Valituksen hylkäämispäätöksen tätä osaa on kuitenkin pidettävä hallinnon näistä vahingon perusteista tekemänä ensimmäisenä päätöksenä. Kantaja ei kuitenkaan ole tehnyt valitusta viimeksi mainitusta päätöksestä, kuten hänen olisi pitänyt tehdä, joten hän ei ole noudattanut kahdessa vaiheessa etenevää hallinnollista menettelyä, jonka noudattaminen on näihin vahingon perusteisiin perustuvien vahingonkorvausvaatimusten tutkittavaksi ottamisen edellytyksenä.

90 Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 224/87, Koutchoumoff vastaan komissio, 26.1.1989 antamaan tuomioon perustuvista väitteistä, jotka kantaja esitti toisessa istunnossa, on todettava, ettei niitä voida hyväksyä. Vaikka tämä tuomioistuin totesi mainitussa tuomiossa, että virkamiehellä on oikeus esittää vahingonkorvausvaatimuksensa ensimmäisen kerran tuomioistuimessa, näin on ainoastaan silloin, kun valituksessa mainitun asianosaiselle vastaisen toimen laillisuuden riitauttaminen voi johtaa tästä toimesta aiheutuneen vahingon korvausvaatimukseen. Käsiteltävä riita-asia on kuitenkin puhtaasti vahingonkorvausasia, eikä se liity kantajalle vastaisen päätöksen laillisuuden riitauttamiseen.

91 Henkisten kärsimysten korvaamista koskevat vaatimukset on esillä olevassa asiassa näin ollen jätettävä tutkimatta, eikä muita näistä vaatimuksista esitettyjä oikeudenkäyntiväitteitä ole tarpeen tutkia.”

8 Lausuessaan kanneperusteesta, jonka mukaan komissio oli laiminlyönyt velvollisuuttaan taata virkamiehensä suojelu, virkamiestuomioistuin katsoi ensin, että komissio oli tehnyt virheen, josta se on vastuussa, koska asianmukaisten turvatoimien toteuttamatta jättäminen Missir Mamachi di Lusignanon perheen väliaikaisella Rabatin-asunnolla merkitsi, että komissio oli laiminlyönyt velvollisuutensa taata kolmanteen maahan lähetetyn virkamiehen ja hänen perheensä turvallisuus.

9 Virkamiestuomioistuin katsoi, että tämän virheen ja väitetyn aineellisen vahingon välinen syy-yhteys oli osoitettu.

10 Virkamiestuomioistuin katsoi päättelynsä tässä vaiheessa valituksenalaisen tuomion 191 kohdassa, että seuraavaksi oli määritettävä tekijän vastuu vahingon syntymisestä.

11 Virkamiestuomioistuin otti huomioon molemmat vahingot, joihin kantaja oli vedonnut eli kaksoissurman ja eloonjäämismahdollisuuden menettämisen sekä sen, että jälkimmäinen vahinko on ensimmäistä suppeampi, ja katsoi valituksenalaisen tuomion 197 kohdassa, että komissio on vastuussa 40 prosentista kärsityistä vahingoista.

12 Virkamiestuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 200 kohdassa aineellisen vahingon laajuudesta, että käsiteltävässä asiassa huomioon otettava tulonmenetykseen liittyvä aineellinen vahinko on suuruudeltaan 3 000 000 euroa.

13 Virkamiestuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 201 kohdassa, että komission on korvattava tästä vahingosta 40 prosenttia eli 1 200 000 euroa, ja katsoi tämän jälkeen tuomion 202 kohdassa, että summat, jotka komissio oli jo maksanut ja joita se maksoi edelleen oikeudenomistajille ja jotka ovat Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavissa henkilöstösäännöissä (jäljempänä henkilöstösäännöt) tavanomaisesti määrättyjä korvauksia suuremmat, ovat noin 1 400 000 miljoonaa euroa, joka voi nousta noin 2 400 000 miljoonaan euroon, jos kyseisiä korvauksia maksetaan kullekin neljälle lapselle siihen saakka, kunnes he täyttävät 26 vuotta. Virkamiestuomioistuin totesi näin ollen valituksenalaisen tuomion 203 kohdassa, että komissio oli jo korvannut täysin aineellisen vahingon, josta se on vastuussa.

14 Virkamiestuomioistuin katsoi kaiken edellä esitetyn perusteella valituksenalaisen tuomion 205 kohdassa, että vaikka kanneperuste oli perusteltu, sen perusteella ei voitu hyväksyä valittajan vaatimuksia aineellisten vahinkojen korvaamisesta.

Asian käsittelyn vaiheet unionin yleisessä tuomioistuimessa

15 Valittaja teki nyt esillä olevan valituksen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 29.9.2011 toimittamallaan valituskirjelmällä.

16 Komissio toimitti vastauskirjelmänsä 16.12.2011.

17 Kirjallinen menettely saatettiin päätökseen 23.1.2012.

18 Valittaja esitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 1.2.2012 toimittamallaan kirjelmällä vaatimuksen ja esitti syyt, joiden vuoksi hän halusi tulla kuulluksi unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 146 artiklan mukaisesti.

19 Unionin yleinen tuomioistuin (muutoksenhakujaosto) hyväksyi tämän vaatimuksen esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella, aloitti suullisen käsittelyn ja päätti viran puolesta tutkia oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvän valitusperusteen kehottaen prosessinjohtotoimena asianosaisia vastaamaan kirjallisesti tiettyihin tähän valitusperusteeseen liittyviin kysymyksiin. Komissio noudatti kehotusta määräajassa.

20 Unionin yleinen tuomioistuin muistutti tältä osin aluksi asianosaisille, että valittaja vaatii virkamiestuomioistuimeen toimittaman kannekirjelmänsä 57 kohdassa esittämänsä mukaisesti korvausta neljästä eri vahingosta:

— ”Alessandro [Missir Mamachi di Lusignanon] perillisille aiheutunut aineellinen vahinko, joka johtuu surmatun virkamiehen menetetyistä tuloista, jotka valittajan mukaan kuuluivat näille perillisille kuolinpäivän ja virkamiehen todennäköisen eläkkeelle siirtymispäivän välisenä aikana

— Alessandro [Missir Mamachi di Lusignanolle] aiheutunut henkinen kärsimys, joka johtui hänelle hyökkäyksen ajankohdan ja kuolinhetken välisenä aikana aiheutuneesta kohtuuttomasta fyysisestä kärsimyksestä sekä psyykkisestä kärsimyksestä, joka johtui siitä, että hän oli tietoinen omasta lähestyvästä kuolemastaan, rakkaan puolisonsa surmasta ja siitä, että hän joutui kantamaan suunnatonta ahdistusta ja huolta neljän lapsensa kohtalosta

— surmatun virkamiehen lapsille aiheutunut aineeton vahinko (henkinen ja jokapäiväinen kärsimys), joka johtuu molempien rakkaiden vanhempien menettämisen kohtuuttomasta tuskasta sekä järkyttävästä ja kauhistuttavasta psyykkisestä traumasta, joka aiheutui siitä, että he näkivät rikospaikalla omin silmin omien vanhempiensa kuoleman, joka on kammottavimpia ja traagisimpia esityksiä, joita ihminen voi elämänsä aikana joutua seuraamaan

— valittajalle uhrin isän asemassa aiheutunut aineeton vahinko (henkinen ja jokapäiväinen kärsimys), joka johtuu kohtuuttomasta kärsimyksestä ja tuskasta hänen poikansa traagisissa olosuhteissa tapahtuneen poismenon vuoksi.”

21 Seuraavaksi unionin yleinen tuomioistuin kehotti ensimmäiseksi asianosaisia vastaamaan kirjallisesti kysymykseen siitä, oliko oikeus saada korvausta Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon perillisille aiheutuneesta aineellisesta vahingosta (sellaisena kuin se mainitaan edellä 20 kohdassa olevassa ensimmäisessä luetelmakohdassa), joka on laskettava Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon palkkatulojen sen osan mukaan, josta perilliset saattoivat odottaa pääsevänsä osallisiksi mikäli heidän isänsä olisi jäänyt eloon, siirtynyt mainituille perillisille jäämistön luovutuksessa ja olivatko he siis nostaneet tätä oikeutta koskevan kanteen perillisten asemassaan samalla tavoin kuin Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle itselleen hyökkäyksen ja hänen kuolinhetkensä välisenä aikana aiheutunutta henkistä kärsimystä (sellaisena kuin se mainitaan edellä 20 kohdassa olevassa toisessa luetelmakohdassa) koskevaa korvausoikeutta, vai oliko kyse pikemminkin heille itselleen aiheutuneen vahingon korvaamista koskevasta oikeudesta, jota koskevan kanteen he ovat nostaneet heille itselleen kuuluvan oikeuden nojalla ja jota ei siis siirretty heille jäämistön luovutuksessa (edellä 20 kohdassa olevassa kolmannessa ja viidennessä luetelmakohdassa tarkoitettujen vahinkojen tavoin).

22 Ottamatta kantaa tähän kysymykseen annettavaan vastaukseen mutta siihen läheisesti liittyen unionin yleinen tuomioistuin päätti seuraavaksi tutkia viran puolesta oikeusjärjestyksen perusteita koskevan valitusperusteen, jonka mukaan virkamiestuomioistuimella ei ollut toimivaltaa käsitellä vahingonkorvausvaatimuksia, jotka koskevat edellä 20 kohdassa olevassa ensimmäisessä, kolmannessa ja neljännessä alakohdassa tarkoitettuja vahinkoja.

23 Unionin yleinen tuomioistuin muun muassa muistutti asianosaisia oikeuskäytännöstä, joka muodostuu yhdistetyistä asioista 114/79-117/79, Fournier vastaan komissio, määräys 7.5.1980 (Kok., s. 1529), yhdistetyistä asioista 169/83 ja 136/84, Leussink ym. vastaan komissio, tuomio 8.10.1986 (Kok., s. 2801) ja julkisasiamies Slynnin antama ratkaisuehdotus (Kok., s. 2818 ja 2819) ja yhdistetyistä asioista T-48/01, Vainker vastaan parlamentti, tuomio 3.3.2004 (Kok. H, s. I-A-51 ja II-197).

24 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että näissä olosuhteissa oli saatava tietää, johtuuko SEUT 268 ja SEUT 270 artiklasta, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevasta 1 artiklasta ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklasta muodostuvasta tiukasta oikeudellisesta kehyksestä, että virkamiehen omaisten on välttämättä nostettava kaksi kannetta, yksi virkamiestuomioistuimessa ja

toinen unionin yleisessä tuomioistuimessa, sen mukaan, ovatko kyseessä olevan virkamiehen oikeudet siirtyneet heille vai vaativatko he korvausta henkilökohtaisesta aineellisesta vahingosta tai henkisestä kärsimyksestä.

25 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin kehotti asianosaisia lausumaan siitä, mitä päätelmiä mahdollisesti on tehtävä käsiteltävänä olevaa valitusta varten ja vastauksena edellä 22 kohdassa viran puolesta esitettyyn oikeusjärjestyksen perusteita koskevaan perusteeseen, siitä, onko edellä 21 kohdassa mainitun vaihtoehdon toinen osa hyväksyttävä ja siitä, onko lisäksi vastattava myöntävästi edellä 24 kohdassa esitettyyn kysymykseen.

26 Osapuolten suulliset lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 12.12.2013 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

27 Valittaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion

— velvoittaa komission maksamaan Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon oikeudenomistajille 3 975 329 euroa korvauksena aineellisesta vahingosta

— toteaa, että vaatimus saada korvausta henkisestä kärsimyksestä otetaan tutkittavaksi, ja velvoittaa tämän jälkeen komission maksamaan

  — oikeudenomistajille yhtäältä 250 000 euroa korvauksena uhrille ennen hänen kuolemaansa aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä ja toisaalta 1 276 512 euroa korvauksena heille uhrin lapsina ja traagisen surman silminnäkijöinä aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä

  — valittajalle 212 752 euroa korvauksena hänelle uhrin isänä aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä

— velvoittaa komission maksamaan tällä välin kertyneet hyvityskorot ja viivästyskorot

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

— palauttaa asian virkamiestuomioistuimeen henkistä kärsimystä koskevien korvausvaatimusten osalta

— joka tapauksessa jättää valituksen tutkimatta, koska se ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ja/tai koska se on perusteeton

— velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

Virkamiestuomioistuimen toimivalta käsitellä kannetta ensimmäisenä oikeusasteena

Asianosaisten huomautukset vastauksena prosessinjohtotoimeen

29 Komissio katsoo kirjaamoon 10.9.2013 toimittamissaan kirjallisissa huomautuksissa aluksi, vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäiseen kysymykseen (ks. edellä 21 kohta), että oikeus saada korvausta Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon perillisille aiheutuneesta aineellisesta vahingosta on perillisten henkilökohtainen oikeus, joka heille kuuluu suoraan muun muassa henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 76 ja 80 artiklan nojalla.

30 Vastauksena viran puolesta esitettyyn oikeusjärjestyksen perusteita koskevaan perusteeseen (ks. edellä 22 kohta) komissio katsoo seuraavaksi, että riita-asiat, jotka ovat saaneet alkunsa toimielimen virkamieheen väitetysti kohdistamasta laiminlyönnistä yksinomaan henkilöstösääntöjen soveltamisalaan kuuluvan työsuhteen puitteissa, kuuluvat SEUT 270 artiklan mukaisesti virkamiestuomioistuimen yksinomaisen toimivallan piiriin.

31 Tältä osin komissio väittää ensimmäiseksi, että virkamiehen kuoleman tapauksessa, henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan a alakohdassa korvataan virkamiehen ja toimielimen välinen vastavuoroinen suhde, joka on henkilöstösääntöjen 47 artiklan g alakohdan mukaisesti päättynyt kuoleman johdosta, kyseessä olevan toimielimen ja kyseisessä säännöksessä mainittujen henkilöiden, joita oikeudenomistajat ovat, välisellä henkilöstösääntöjen mukaisella suhteella.

32 Komissio väittää toiseksi, että virkamiestuomioistuimen toimivalta on perusteltu, koska asiassa on kyse toimielimen virkamieheen tai entiseen virkamieheen kohdistamasta mahdollisesta haitallisesta toiminnasta.

33 Komissio katsoo tältä osin, että on selvää, että virkamiestuomioistuimella on toimivalta käsitellä kaikki riita-asiat, jotka koskevat henkilöstösääntöjen 73, 76 ja 80 artiklaa. Oikeudenomistajat voivat komission mukaan vaatia muita korvauksia vain jos henkilöstösääntöjen mukaisen järjestelmän korvauksilla ei voida taata riittävää korvausta aiheutuneesta vahingosta, ja näillä muilla korvauksilla voidaan vain täydentää henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla jo maksettuja korvauksia eivätkä ne voi olla päällekkäisiä (em. asia Leussink ym. v. komissio, tuomion 13 kohta ja asia C-257/98 P, Lucaccioni v. komissio, tuomio 9.9.1999, Kok., s. I-5251, 21 ja 22 kohta). Komission mukaan virkamiestuomioistuimella on toimivalta lausua myös tästä mahdollisesta täydentävästä korvauksesta, etenkin koska vahingot ovat väitetysti aiheutuneet toimielimen asianomaiseen virkamieheen kohdistamasta samasta virheellisestä toiminnasta.

34 Komissio perustelee väitettään myös toimivaltaisen tuomioistuimen määrittelemiseen liittyvällä oikeusvarmuuden tarpeella ja prosessiekonomian edulla, joka on, että vain yksi tuomioistuin on toimivaltainen (ks. tältä osin asia C-517/03, IAMA Consulting v. komissio, määräys 27.5.2004, 17 kohta).

35 Edellä 23 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, johon unionin yleinen tuomioistuin on viitannut, ei komission mukaan ole merkityksellinen käsiteltävässä asiassa, koska virkamies oli kyseisissä asioissa elossa. Sellaisessa tapauksessa henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdassa myönnetään komission mukaan oikeus saada korvausta vain työkyvyttömälle virkamiehelle eikä hänen oikeudenomistajilleen. Henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan a alakohdassa sitä vastoin viitataan komission mukaan nimenomaisesti kuolleen virkamiehen oikeudenomistajiin ja myönnetään heille henkilökohtaisesti kuuluva oikeus.

36 Siinä tapauksessa, että unionin yleinen tuomioistuin katsoo, ettei virkamiestuomioistuimella ollut toimivaltaa käsitellä vaatimuksia saada korvausta Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon oikeudenomistajien henkilökohtaisesta vahingosta, komissio katsoo, että valituksenalainen tuomio on kumottava sitä osaa lukuun ottamatta, jossa lausuttiin vaatimuksesta saada korvausta Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä. Valituksenalainen tuomio on komission mukaan vahvistettava tältä osin, koska tämä viimeksi mainittu vaatimus jätettiin komission mukaan perustellusti tutkimatta henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa säädetyn oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn noudattamatta jättämisen vuoksi.

37 Muilta osin komissio katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin ei voi jatkaa pääasian käsittelemistä muutoksenhakutuomioistuimena. Sen mukaan asia pitäisi saattaa uudelleen unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi tavanomaisella ensimmäisessä oikeusasteessa nostettavalla kanteella, ja unionin yleisen tuomioistuimen on näin ollen päätettävä jatkotoimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä sekä tämän uuden kanteen että samanaikaisesti käsiteltävänä olevan asian T-494/11 kanteen osalta.

38 Valittaja ei ole toimittanut asetetussa määräajassa kirjallista vastausta unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin. Hän ilmoitti istunnossa luottavansa tältä osin unionin yleisen tuomioistuimen harkintavaltaan.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

39 Alustavasti on määriteltävä, mistä erityyppisistä vahingoista valittaja vaatii korvausta ja missä asemassa hän vaatii niistä korvauksia.

40 Unionin yleinen tuomioistuin huomauttaa tästä, että jäsenvaltioiden sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskeville lainsäädännöille yhteisten yleisten periaatteiden mukaan suurimmassa osassa järjestelmiä erotellaan, kun uhri kuolee käsiteltävässä asiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa, ainakin kolmen tyyppisiä vahinkoja, jotka vahingosta vastuussa olevan tai olevien on pääsääntöisesti korvattava ja jotka vastaavat keskeisiltä osin seuraavaa tyypitystä:

— henkinen kärsimys, josta joskus käytetään nimitystä ”ex haerede” ja joka uhrille itselleen on aiheutunut hänen kuolemaansa edeltäneen henkisen ahdingon takia, jos on osoitettu, että hän on ollut siitä tietoinen

— aineellinen vahinko, joka on aiheutunut uhrin omaisille ja joka riippuu omaisten uhrilta saamista tuloista; lasten tapauksessa kyseessä on yleensä pääoma, jonka suuruus määritellään täysi-ikäisyyden saavuttamisen iän tai opintojen todennäköisen päättymisen mukaan

— henkinen kärsimys, joka on aiheutunut uhrin omaisille sen erityisen kiintymyssuhteen vuoksi, joka heillä oli uhrin kanssa.

41 Valittaja itse käytti asiassa F-50/09, jota käsiteltävänä oleva valitus koskee, ensimmäisessä oikeusasteessa nostamassaan kanteessa tätä tyypitystä eri vahinkoja luokitellessaan. Näin ollen edellä 3 kohdassa olevassa ensimmäisessä ja toisessa luetelmakohdassa mainituista neljästä vahingosta ensimmäinen vastaa Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon lapsille henkilökohtaisesti aiheutunutta aineellista vahinkoa, toinen Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutunutta niin kutsuttua ”ex haerede” –henkistä kärsimystä, josta hänen perillisensä vaativat korvausta, kolmas Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon lapsille henkilökohtaisesti aiheutunutta henkistä kärsimystä ja neljäs valittajalle henkilökohtaisesti Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon isän asemassa aiheutunutta henkistä kärsimystä.

42 Unionin yleinen tuomioistuin käyttää näin ollen tämän tuomion perustana kahta seuraavaa lähtökohtaa:

— oikeudenomistajat vaativat korvausta ex haerede -henkisestä kärsimyksestä eli Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä tässä oikeudenomistajien asemassaan eivätkä omissa nimissään, koska korvausoikeus on siirtynyt heille jäämistön luovutuksessa sovellettavan kansallisen oikeuden perintöjä koskevien säännösten mukaisesti

— valittaja ja hänen lapsenlapsensa vaativat korvausta kolmesta muusta vahingosta eli Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon lapsille aiheutuneesta aineellisesta vahingosta ja henkisestä kärsimyksestä ja hänen isälleen aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä omissa nimissään, heidän oikeudenomistajien asemastaan riippumatta.

43 Tämän valitusperusteen esille nostamia toimivaltaa koskevia kysymyksiä on tarkasteltava näistä kahdesta lähtökohdasta.

44 Käsiteltävässä asiassa sovellettavien toimivaltaa koskevien sääntöjen määrittelemisestä unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa, että se on SEUT 256 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimivaltainen ratkaisemaan ensimmäisenä oikeusasteena SEUT 268 ja SEUT 270 artiklassa tarkoitetut kanteet lukuun ottamatta niitä, joiden ratkaiseminen on annettu jonkin SEUT 257 artiklan mukaisesti perustetun erityistuomioistuimen tehtäväksi tai jotka perussäännön mukaan kuuluvat unionin tuomioistuimen toimivaltaan.

45 Koska Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevassa 1 artiklassa, joka on lisätty osaksi perussääntöä Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen perustamisesta 2.11.2004 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2004/752/EY, Euratom (EUVL L 333, s. 7), tunnustetaan SEUT 256 artiklan 1 kohdan nojalla virkamiestuomioistuimelle toimivalta ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena kaikki SEUT 270 artiklan nojalla nostetut kanteet, jotka koskevat mitä hyvänsä unionin ja sen työntekijöiden välistä riita-asiaa henkilöstösäännöissä tai muuhun henkilöstöön sovellettavissa palvelussuhteen ehdoissa asetettujen rajojen puitteissa ja niissä määritettyjen edellytysten mukaisesti, unionin yleisellä tuomioistuimella ei enää ole toimivaltaa ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena SEUT 270 artiklan nojalla nostettuja vahingonkorvausvaatimuksia (asia T-545/08, Thoss v. tilintarkastustuomioistuin, määräys 8.7.2009, 26 kohta). Käänteisesti toimivalta kuuluu virkamiestuomioistuimelle vain silloin kun sen käsiteltäväksi on saatettu SEUT 270 artiklan nojalla pätevä kanne.

46 Unionin tuomioistuinjärjestelmässä, sellaisena kuin se on otettu käyttöön Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta tehdyissä neuvoston päätöksissä, rajataan näin ollen tarkasti unionin yleiselle tuomioistuimelle ja virkamiestuomioistuimelle kuuluva toimivalta siten, että toisen tuomioistuimen toimivallasta ratkaista asia ensimmäisenä oikeusasteena, seuraa väistämättä, ettei toisella ole toimivaltaa.

47 Unionin oikeuden nykytilassa tämä rajaaminen keskittyy valittajan henkilökohtaiseen asemaan ja riita-asian taustoihin sen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti, jonka mukaan virkamiehen ja sen toimielimen, johon virkamies kuuluu tai kuului, välinen riita-asia, joka on saanut alkunsa asianomaisen virkamiehen ja toimielimen välisestä työsuhteesta, kuuluu SEUT 270 artiklan (aikaisemmin EY 236 artikla) ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan soveltamisalaan muttei näin ollen SEUT 268 artiklan (aikaisemmin EY 235 artikla) ja SEUT 340 artiklan (aikaisemmin EY 288 artikla) soveltamisalaan, joissa määrätään unionin sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevasta yleisestä järjestelmästä (asia 9/75, Meyer-Burckhardt v. komissio, tuomio 22.10.1975, Kok., s. 1171, 7 kohta; asia

48/76, Reinarz v. komissio tuomio 17.2.1977, Kok., s. 291, 10 kohta; asia 176/83, Allo ym. v. komissio, tuomio 4.7.1985, Kok., s. 2155, 18 kohta; asia 317/85, Pomar v. komissio, määräys 10.6.1987, Kok., s. 2467, 7 kohta; asia T-1/02, Polinsky v. tuomioistuin, tuomio 14.10.2004, 47 kohta).

48 Kyseisen oikeuskäytännön avulla ei kuitenkaan voida määritellä, olisiko Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon omaisten pitänyt nostaa henkilökohtaista vahinkoaan, joka muodostuu väitetystä aineellisesta vahingosta ja henkisestä kärsimyksestä, koskeva korvausvaatimuksensa unionin yleisessä tuomioistuimessa vai virkamiestuomioistuimessa. Toisin kuin komissio väittää tässä oikeuskäytännössä on kyse erityisesti vain sellaisista riita-asioista, i) jotka ovat virkamiehen tai entisen virkamiehen ja sen toimielimen välisiä, johon virkamies kuuluu tai kuului ja ii) jotka ovat saaneet alkunsa virkamiehen ja toimielimen välisestä työsuhteesta, ja tätä oikeuskäytäntöä voidaan näin ollen soveltaa vain osittain riita-asiaan, joka on saanut alkunsa työsuhteesta mutta jonka osapuolia eivät ole virkamies tai entinen virkamies vaan kolmas osapuoli, joka on omainen eli virkamiehen perheenjäsen tai henkilö, jolle virkamiehen oikeudet ovat siirtyneet, sekä toimielin, johon tämä virkamies kuuluu tai kuului.

49 Jos asianomaisen virkamiehen tai entisen virkamiehen oikeudet ovat siirtyneet tälle kolmannelle osapuolelle, joka siis toimii tämän virkamiehen oikeudenomistajana ja vaatii tässä asemassa virkamiehelle aiheutuneen vahingon korvaamista voidakseen periä sen virkamiehen jäämistössä, tätä oikeuskäytäntöä on sovellettava, koska riita-asia on jäämistön luovutuksesta huolimatta edelleen virkamiehen ja toimielimen välinen riita-asia, joka on saanut alkunsa näiden välisestä työsuhteesta.

50 Käsiteltävässä asiassa tämä toteamus on pätevä toisen vahingon osalta, johon valittaja vetoaa, sellaisena kuin se on mainittu edellä 20 kohdassa, eli ex haerede –henkinen kärsimys, joka Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle aiheutui häneen kohdistuneen hyökkäyksen ja hänen kuolinhetkensä välisenä aikana. Virkamiestuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 116 kohdan viimeisessä virkkeessä perustellusti, että edellä 47 kohdassa mainittua oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa edesmenneen virkamiehen oikeudenomistajien tai heidän laillisen edustajansa ja toimielimen, johon tämä virkamies kuului, väliseen riita-asiaan.

51 Jos tämä kolmas osapuoli vaatii sitä vastoin korvausta hänelle henkilökohtaisesti aiheutuneesta vahingosta, oli kyseessä sitten aineellinen vahinko tai henkinen kärsimys, mainittua oikeuskäytäntöä ei ole perusteltua soveltaa sen sisällön vuoksi eikä sen taustalla olevien periaatteellisten näkökohtien vuoksi. Vaikka katsottaisiin, että tällainen riita-asia on saanut alkunsa asianomaisen virkamiehen ja toimielimen välisestä työsuhteesta, subjektiivinen henkilökohtainen edellytys, joka liittyy sen virkamiehen asemaan, jolle kyseessä olevat oikeudet kuuluvat, puuttuu joka tapauksessa eikä virkamiestuomioistuimella ole lähtökohtaisesti ole henkilöllistä toimivaltaa ratkaista asiaa SEUT 270 artiklan ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan nojalla.

52 Toisin kuin komissio väittää, tämä arviointi vahvistetaan asiassa T-143/09 P, komissio vastaan Petrilli, tuomio 16.12.2010, jossa myös selvennetään sen taustalla olevia syitä. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi tämän tuomion 46 kohdassa, että EY 236 artiklan (josta on tullut SEUT 270 artikla) ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan mukaisiin henkilöstöasioihin, myös niihin, joissa vaaditaan korvausta virkamiehelle tai toimihenkilölle aiheutuneesta vahingosta, sovelletaan erityisiä sääntöjä, jotka eroavat säännöistä, joka perustuvat yleisiin periaatteisiin, joita sovelletaan unionin sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen EY 235 artiklan (josta on tullut SEUT 268 artikla) ja EY 288 artiklan (josta on tullut SEUT 340 artikla) puitteissa. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan nimittäin unionilla on laajempi vastuu silloin kun se toimii työnantajana, mikä ilmenee velvollisuutena korjata vahingot, joita sen henkilöstölle on aiheutunut unionin tässä asemassa toteuttamista lainvastaisuuksista, kun taas yleisesti sovellettavien sääntöjen mukaan unionin on velvollinen korjaamaan vain jonkun oikeussäännön ”riittävän ilmeisestä” rikkomisesta aiheutuneet vahingot (vakiintunut oikeuskäytäntö asiassa C-352/98 P, Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomio 4.7.2000, Kok., s. I-5291, annetun tuomion jälkeen).

53 Näitä toteamuksia unionin laajennettua vastuuta koskevasta erityisestä järjestelmästä, jota voidaan perustella muun muassa työsuhteella ja siihen liittyvillä erityisillä oikeuksilla ja velvollisuuksilla, kuten huolenpitovelvollisuudella ja sillä erityisellä luottamussuhteella, jonka on vallittava toimielinten ja virkamiesten välillä yleisen edun vuoksi, ei kuitenkaan voida esittää sellaisten kolmansien osapuolten tapauksessa, jotka eivät ole virkamiehiä. Vaikka kyseessä ovat virkamiehen lähimmät perheenjäsenet, ja henkilöstösääntöjen 76 artiklassa tarkoitetun kaltaisia sosiaalisia etuuksia koskevin varauksin, oikeuskäytännössä ei tunnusteta toimielimille huolenpitovelvollisuutta näihin lähimpiin perheenjäseniin nähden (em. asia Leussink ym. v. komissio, tuomion 21–23 kohta).

54 Tämä oikeuskäytännön suuntaus vahvistetaan myös edellä 23 kohdassa mainituissa ratkaisuissa.

55 Näin ollen edellä mainitussa asiassa Fournier vastaan komissio annetussa määräyksessä vahvistettiin ainakin implisiittisesti periaate, jonka mukaan virkamiehen perheenjäsenten, jotka toimivat ”omissa nimissään” ja vaativat korvausta ”henkilökohtaisesti” kärsimästään vahingosta, on turvauduttava ETY 178 artiklassa (josta on tullut SEUT 268 artikla) eikä ETY 179 artiklassa (josta on tullut SEUT 270 artikla) määrättyyn oikeussuojakeinoon.

56 Tämä valinta vahvistettiin edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio annetussa tuomiossa sellaisessa asiayhteydessä, jossa kantajat olivat nimenomaisesti valinneet vahingonkorvauskanteensa oikeudellisen perustan sen mukaan, olivatko he virkamiehiä vai eivät eli ETY 179 artiklan Leussinkin kanteen osalta ja ETY 178 artiklan ja ETY 215 artiklan toisen alakohdan hänen puolisonsa ja lastensa kanteen osalta.

57 Edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio antamassaan ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Slynn katsoi, että perheenjäsenten kanne oli asianmukaisesti nostettu ETY 178 artiklan ja ETY 215 artiklan nojalla, koska se koski heille aiheutuneita erillisiä vahinkoja eikä siinä ollut kyse virkamiehen ja toimielimen välisestä riita-asiasta.

58 Edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio annetun tuomion 25 kohdassa ei lausuttu muodollisesti tästä kysymyksestä mutta siinä hyväksyttiin kuitenkin implisiittisesti ETY 178 artiklan käyttäminen ETY 179 artiklan sijaan virkamiehen perheenjäsenten osalta, vaikka siinä katsottiin, että riita-asia ”oli saanut alkunsa virkamiehen ja toimielimen välisestä suhteesta”. Lisäksi kyseisessä tuomiossa päätettiin oikeudenkäyntikuluista nimenomaisesti työjärjestyksen 69 artiklan eli muiden yksityisten kuin virkamiesten nostamiin kanteisiin sovellettavan määräyksen nojalla.

59 Lopuksi edellä mainitussa asiassa Vainker vastaan parlamentti hylättiin Vainkerin nostama kanne perusteettomana edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio annetun oikeuskäytännön perusteella ja hyväksyttiin implisiittisesti EY 235 artikla tällaisen kanteen asianmukaiseksi oikeusperustaksi.

60 On myös hylättävä komission henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla esittämät perustelut.

61 Kuolleen virkamiehen oikeudenomistajille kuuluva mahdollisuus tai jopa velvollisuus nostaa SEUT 270 artiklan ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan nojalla kanne henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjen etuuksien tunnustamiseksi on jo tunnustettu unionin oikeuskäytännössä ainakin implisiittisesti (asia T-23/95, Bitha v. komissio, tuomio 9.1.1996, Kok. H., s. I-A-13 ja II-45; asia F-32/08, Klein v. komissio, tuomio 20.1.2009, Kok. H., s. I-A-1-5 ja II-A-1-13; ks. myös vastaavasti asia T-145/00, Hotzel-Wagenknecht v. komissio, määräys 19.6.2001, 17 kohta).

62 On kuitenkin katsottava, että ensinnäkin nämä perustelut koskevat vain sellaisia oikeudenomistajia, jotka nimenomaisesti mainitaan henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan a alakohdassa eli puolisoa ja lapsia tai, jos heitä ei ole, joko muita jälkeläisiä suoraan etenevässä polvessa tai sukulaisia suoraan takenevassa polvessa tai, jos heitäkään ei ole, toimielintä itseään. Näin ollen vaikka käsiteltävässä asiassa

oletetaan, että komission perustelut koskevat Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon neljän lapsen tapaukseen, niitä ei voida soveltaa kantaja Livio Missir Mamachi di Lusignanon tapaukseen, koska hänellä ei ole henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua oikeudenomistajan asemaa sen vuoksi, että virkamiehellä on lapsia. Näitä perusteluita ei sovelleta myöskään Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon äitiin, veljeen ja sisareen, jotka ovat kantajina samanaikaisesti käsiteltävänä olevassa asiassa T-494/11.

63 Toiseksi nämä perustelut merkitsevät sitä, että unionin sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien yleisten sääntöjen prosessuaalisen täytäntöönpanon edellytykseksi asetetaan henkilöstösääntöjen mukaisten, virkamiesten sosiaaliturvaa koskevien erityisten säännösten prosessuaalinen täytäntöönpano, sellaisena kuin siitä säädetään henkilöstösäännöissä. Ei kuitenkaan ole olemassa pätevää syytä, jonka vuoksi virkamiestuomioistuimelle virkamiesten osalta kuuluvalla poikkeuksellisella toimivallalla olisi oltava etusija unionin yleiselle tuomioistuimelle kuuluvaan siihen yleiseen toimivaltaan nähden, jonka nojalla se käsittelee kaikki unionin vastuuta koskevat riita-asiat.

64 Kolmanneksi ja lopuksi käsiteltävässä asiassa ei ole edes Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon neljän lapsen osalta kyse siitä, onko komissio velvollinen maksamaan henkilöstösäännöissä taatut etuudet, jotka asianomaisille henkilöille on jo maksettu, vaan siitä, onko komissio mahdollisesti velvollinen korvaamaan väitetyn aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen kokonaisuudessaan. Unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa tältä osin, että valittaja väittää kolmannen valitusperusteen yhteydessä erityisesti, että virkamiestuomioistuin teki oikeudellisen virheen ottaessaan huomioon näiden vahinkojen korvaamista varten nämä henkilöstösääntöjen mukaiset etuudet, jotka Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon lapsille oli myönnetty. Näin ollen ei ole mahdollista perustella virkamiestuomioistuimen toimivaltaa koskevaa sääntöä henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan a alakohdan säännöksellä, koska on nimenomaisesti väitetty, ettei Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon neljän lapsen nimissä nostettu kanne perustu mainittuun säännökseen.

65 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että käsiteltävänä olevan asian kaltaisissa olosuhteissa SEUT 268 ja SEUT 270 artiklasta, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevasta 1 artiklasta ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklasta muodostuva oikeudellinen kehys johtaa siihen johtopäätökseen, että kuolleen virkamiehen omaisten on nostettava kaksi kannetta, yksi virkamiestuomioistuimessa ja toinen unionin yleisessä tuomioistuimessa, riippuen siitä, ovatko he kyseessä olevan virkamiehen oikeudenomistajia vai vaativatko he korvausta heille itselleen aiheutuneesta aineellisesta vahingosta tai henkisestä kärsimyksestä.

66 Edellä todetusta seuraa myös, että näiden kahden vahingonkorvauskanteen aineelliset edellytykset ovat erilaiset unionin yleisen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Petrilli tekemän erottelun, josta muistutetaan edellä 52 ja 53 kohdassa, mukaisesti.

67 Edellä todetusta seuraa vielä, että kun kyseessä olevat omaiset nostavat virkamiestuomioistuimessa vahingonkorvauskanteen, heihin sovelletaan määräaikoja ja muita menettelyllisiä vaatimuksia kuten edeltävän hallinnollisen valituksen ja kanteen vastaavuuden sääntöä, joka vahvistetaan henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa (ks. vastaavasti asia 257/85, Dufay v. parlamentti, tuomio 1.4.1987, Kok., s. 1561, 21 kohta), kun taas silloin kun he nostavat kanteen unionin yleisessä tuomioistuimessa heihin sovelletaan vain Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 46 artiklan ensimmäisessä alakohdassa määrättyä viiden vuoden vanhentumisaikaa, jota sovelletaan unionin yleisessä tuomioistuimessa käytävään menettelyyn perussäännön 53 artiklan ensimmäisen alakohdan nojalla.

68 Tällainen menettelyiden päällekkäisyys olisi useilta osin hyvin epätyydyttävä sekä asianosaisille että unionin tuomioistuimille. Edellä 65 kohdassa mainitun säännön tarkka soveltaminen johtaisi nimittäin erittäin epäkäytännöllisiin seurauksiin kuten menettelyiden monimutkaistumiseen, oikeussubjekteille

aiheutuvien kustannusten kasvamiseen, unionin tuomioistuinten rajallisten varojen tuhlaukseen ja ennen kaikkea vaaraan siitä, että samassa riita-asiassa annetaan keskenään ristiriitaisia tuomioistuinratkaisuja, mikä on ristiriidassa oikeusvarmuuden periaatteen kanssa.

69 Tällaisissa olosuhteissa jäsenvaltioiden oikeudenkäyntijärjestelmissä laajalti tunnustettujen periaatteiden mukaisesti käytössä on oltava mekanismeja, joiden avulla voidaan estää tai ratkaista toimivaltaa koskevat ristiriidat sellaisten tuomioistuinten välillä, joiden käsiteltäväksi on saatettu tai voidaan saattaa sama asia, kuten toimivallan laajentaminen, jatkaminen tai siitä kieltäytyminen, ylemmän tuomioistuimen toimivalta siirtää asia käsiteltäväkseen, sen tuomioistuimen etusija, jossa asia pantiin ensin vireille tai accessorium sequitur principale -periaatteen soveltaminen (ks. tältä osin asia 266/85, Shenavai, tuomio 15.1.1987, Kok., s. 239, 19 kohta); näistä periaatteista joko säädetään lailla tai ne on tuotu esille oikeuskäytännössä.

70 Myös unionin oikeudessa unionin tuomioistuin on jo irtautunut voimassa olevien asiakirjojen mukaisesta menettelyllisestä kehyksestä, ja poikennut oikeuskäytännössään oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvista toimivaltaa tai menettelyä koskevista säännöistä hakemalla innoitusta ensisijaisesti prosessiekonomiaan ja hyvään oikeudenhoitoon liittyvistä syistä.

71 Näin ollen toimivaltaa koskevien sääntöjen osalta edellä mainitussa asiassa IAMA Consulting vastaan komissio antamassaan määräyksessä unionin tuomioistuin hylkäsi unionin yleisen tuomioistuimen näkemyksen pysytellä tiukasti EY 225 artiklan 1 kohdasta ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 51 artiklasta muodostuvassa kehyksessä ja sovelsi oikeuskäytännössä luotua sääntöä, mikä ratkaisu oli perusteltu ”prosessiekonomian edun vuoksi ja – – sille tuomioistuimelle tunnustetun etusijan vuoksi, jonka käsiteltäväksi asia on ensin saatettu, ja jotka toteamukset tunnustetaan myös jäsenvaltioiden menettelyllisissä järjestelmissä” (määräyksen 17 kohta).

72 Siltä osin kuin on kyse menettelysäännöistä, vaikka henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan järjestelmän mukaan ennen kanteen nostamista on käytävä sääntöjenmukaisesti läpi oikeudenkäyntiä edeltävä menettely eli siis tehtävä kannetta edeltävä hallinnollinen valitus, unionin tuomioistuin on poikennut tästä säännöstä oikeuskäytännössään ja sallinut unionin tuomioistuimissa nostettavat suorat kanteet useista päätöksistä, kuten kilpailujen valintalautakuntien päätöksistä tai arviointikertomuksista, joista tehtyjen valitusten yhteydessä nimittävällä viranomaisella ei ole lainkaan harkintavaltaa (ks. muun muassa kilpailujen valintalautakuntien päätöksistä asia 44/71, Marcato v. komissio, tuomio 14.6.1972, Kok., s. 427 ja asia 52/85, Rihoux ym. v. komissio, tuomio 7.5.1986, Kok., s. 1555, 1567, ja arviointikertomuksista yhdistetyt asiat 6/79 ja 97/79, Grassi v. neuvosto, tuomio 3.7.1980, Kok. s. 2141 ja asia 140/87, Bevan v. komissio, tuomio 15.3.1989, Kok. s. 701). Tätä oikeuskäytäntöä perusteltiin sillä seikalla, että kilpailun valintalautakunnan päätöksestä tai arviointikertomuksesta tehty valitus on ”merkityksetön”, koska asianomaisella toimielimellä ei ole toimivaltaa kumota tai muuttaa kilpailun valintalautakunnan päätöksiä tai arvioijien toteamuksia. Näin ollen ”henkilöstösääntöjen 91 artiklan 2 kohdan kohtuuttoman rajoittava tulkinta johtaisi vain menettelyn keston hyödyttömään jatkamiseen” (asia 7/77, Ritter von Wüllerstorff und Urbair v. komissio, tuomio 16.3.1987, Kok., s. 769).

73 Tämän oikeuskäytännön valossa ja kun asiassa on ehdottomia perusteita, jotka liittyvät oikeusvarmuuteen, hyvään oikeudenhoitoon, prosessiekonomiaan ja ristiriitaisten oikeuden päätösten ennaltaehkäisemiseen, on katsottava, että käsiteltävänä olevan kaltaisissa olosuhteissa, jossa kuolleen virkamiehen tai toimihenkilön oikeudenomistajat vaativat korvausta saman toimen aiheuttamista eri vahingoista sekä oikeudenomistajien asemassa että omissa nimissään ja heille itselleen kuuluvan oikeuden nojalla, he voivat yhdistää nämä vaatimukset yhteen kanteeseen.

74 Tällaiset kanteet on nostettava unionin yleisessä tuomioistuimessa, joka on paitsi ”yleinen” tuomioistuin, jolla on tätä varten ”täysi tuomiovalta” toisin kuin virkamiestuomioistuimella, joka on erityistuomioistuin, mutta myös ylemmän oikeusasteen tuomioistuin, jonka ”yhteyteen” virkamiestuomioistuin SEUT 257 artiklan sanamuodon mukaisesti kuuluu. Tältä osin on katsottava,

että kun kahden eri oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu asioita, joilla on sama kohde, on ylemmän oikeusasteen tuomioistuin yleensä toimivaltainen ratkaisemaan asian kokonaisuudessaan. Näin ollen unionin oikeudessa Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 8 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa määrätään, että jos virkamiestuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu asiat, joilla on sama kohde, virkamiestuomioistuin toteaa, ettei sillä ole asiassa toimivaltaa, jotta unionin yleinen tuomioistuin voi ratkaista nämä asiat. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 54 artiklan kolmannessa alakohdassa määrätään vastaavasta ratkaisusta kun unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu asiat, joilla on sama kohde tai jotka koskevat samaa tulkintakysymystä taikka joissa kyse on saman toimen pätevyydestä.

75 Tässä asiayhteydessä on vielä huomautettava, että jos käsiteltävänä olevan asian kaltaisissa olosuhteissa kuolleen virkamiehen omaisten olisi pitänyt nostaa kaksi kannetta, olisi unionin yleisen tuomioistuimen ja virkamiestuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu samanaikaisesti asiat, joilla on sama kohde eli vaatimukset saada korvausta asianomaisen virkamiehen kuolemasta johtuneesta vahingosta, jonka oletetaan aiheutuneen vastaajana olevan toimielimen yhdestä ja samasta virheestä. Tällaisissa olosuhteissa virkamiestuomioistuimen on välittömästi todettava Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 8 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan nojalla, ettei sillä ole toimivaltaa, jotta unionin yleinen tuomioistuin voi ratkaista nämä asiat.

76 Näin ollen tällaisissa olosuhteissa unionin yleisen tuomioistuimen toimivallan laajentamista koskevan säännön vahvistamisella tuetaan Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 8 artiklan 3 kohdassa olevaa sääntöä. Näissä olosuhteissa olisi merkityksetöntä velvoittaa asianomaiset saattamaan asia virkamiestuomioistuimen käsiteltäväksi, ja SEUT 268 ja SEUT 270 artiklasta, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevasta 1 artiklasta ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklasta muodostuvan toimivaltaa koskevan kehyksen kohtuuttoman tiukka tulkinta johtaisi vain menettelyn keston hyödyttömään jatkamiseen (ks. tältä osin edellä 72 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).

77 Käsiteltävänä olevan asian erityistapauksessa kaikesta edellä todetusta seuraa, että virkamiestuomioistuimella ei ollut alun perin toimivaltaa käsitellä esillä olevaa asiaa Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneen ex haerede –henkisen kärsimyksen korvaamista koskevaa vaatimusta lukuun ottamatta.

78 Kummankin asianomaisen tuomioistuimen toimivaltuuksien tarkan jakamisen säännön mukaisesti, sellaisena kuin se mainitaan edellä 65 kohdassa, on todettava viran puolesta, ettei virkamiestuomioistuimella ollut toimivaltaa lausua kantajalle ja Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon oikeudenomistajille henkilökohtaisesti aiheutuneen aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen korvaamista koskevasta vaatimuksesta, ja valituksenalainen tuomio on kumottava tältä osin.

79 Tämän kumoamisen vaikutuksia tarkastellaan jäljempänä 102 ja 103 kohdassa.

80 Valituksen tarkastelua on jatkettava valittajan esittämien perustelujen kannalta vain siltä osin kuin virkamiestuomioistuimella oli toimivalta lausua sen käsiteltäväksi saatetusta vaatimuksesta eli siltä osin kuin se lausui Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneen ex haerede -henkisen kärsimyksen korvaamista koskevasta vaatimuksesta.

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee virkamiestuomioistuimen oikeudellista virhettä kun se jätti tutkimatta Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneen ex haerede -henkisen kärsimyksen korvaamista koskevan vaatimuksen

81 Ensimmäinen valitusperuste jakautuu kolmeen osaan. Koska kyseisen valitusperusteen toisessa osassa kuitenkin vaaditaan korvausta valittajalle aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä, sitä ei tarkastella laajemmin, koska valituksenalainen tuomio on päätetty kumota tältä osin unionin yleisen tuomioistuimen viran puolesta tarkasteleman valitusperusteen tarkastelun yhteydessä.

82 Valitusperusteen ensimmäisessä osassa, joka koskee erityisesti surmatulle virkamiehelle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneen henkisen kärsimyksen (ex haerede -henkinen kärsimys) korvaamista koskevan vaatimuksen tutkimatta jättämistä, valittaja väittää, että vastaavuutta koskevassa menettelysäännössä, jota sovelletaan henkilöstöasioissa nostettuihin kanteisiin, edellytetään, että hallinnollisen valituksen ja kanteen perusteiden ja kohteiden on oltava samat eikä, kuten virkamiestuomioistuin valittajan mukaan virheellisesti katsoi, että vaatimuksen ja valituksen perusteiden ja kohteiden on oltava samat. Valittaja vetoaa tältä osin muun muassa asiassa 58/75, Sergy vastaan komissio, 1.7.1996 annettuun tuomioon (Kok., s. 1139). Käsiteltävässä asiassa 10.9.2008 päivätty valitus sisälsi valittajan mukaan vaatimuksen, jossa surmatun virkamiehen oikeudenomistajat vaativat korvausta virkamiehelle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä.

83 Valitusperusteen kolmannessa osassa valittaja väittää lisäksi, että vastaavuuden säännöllä, sellaisena kuin virkamiestuomioistuin soveltaa sitä, rajoitetaan oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan.

84 Komissio vastaa, että virkamiestuomioistuin ei tehnyt tältä osin mitään oikeudellista virhettä ja että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn noudattaminen ei ole ristiriidassa tehokkaan oikeussuojan periaatteen kanssa, koska siihen voi sisältyä rajoituksia edellyttäen, että ne vastaavat yleisen edun mukaisia tavoitteita eivätkä merkitse kohtuutonta ja sietämätöntä väliintuloa, joka loukkaisi näiden oikeuksien sisältöä (yhdistetyt asiat C-317/08-C-320/08, Alassini ym., tuomio 18.3.2010, Kok., s. I-2213, 63 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

85 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo tästä, että virkamiestuomioistuin rikkoi valituksenalaisen tuomion 84–86 kohdassa henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklasta johtuvia sääntöjä ja menettelyllisiä vaatimuksia virkamiehen nostaman sellaisen kanteen yhteydessä, joka on puhtaasti vahingonkorvauskanne.

86 Virkamiestuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa asianmukaisesti oikeuskäytännöstä, jonka mukaan henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitetussa muutoksenhakukeinojen järjestelmässä on niin, että kun kyseessä on puhtaasti vahingonkorvauskanne – kuten käsiteltävässä asiassa on – siinä mielessä, ettei se sisällä tietyn toimen kumoamista koskevia vaatimuksia vaan sen tarkoituksena on ainoastaan saada korvaus vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen useista virheistä tai laiminlyönneistä, joita ei voida luokitella asianomaiselle vastaiseksi toimeksi, koska niillä ei ole mitään oikeusvaikutusta, hallinnollinen menettely on käynnistettävä asianomaisen nimittävälle viranomaiselle osoittamalla väitettyjen vahinkojen korvaamista koskevalla hakemuksella, minkä jälkeen on tarvittaessa tehtävä valitus hakemuksen hylkäämispäätöksestä, sillä muuten myöhempää kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi (ks. asia T-44/93, Saby v. komissio, tuomio 13.7.1995, 31 kohta ja asia T-595/11 P, tuomio 13.12.2012, 111 ja 118 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

87 Virkamiestuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 83 kohdassa myös perustellusti vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan vaikka unionin tuomioistuimille esitetyillä vaatimuksilla on oltava sama kohde kuin valituksessa esitetyillä vaatimuksilla ja vaikka niissä esitetyillä riitauttamisperusteilla on oltava sama peruste kuin valituksessa esitetyillä riitauttamisperusteilla, näitä riitauttamisperusteita voidaan oikeudenkäynnin aikana kehittää esittämällä kanneperusteita ja

perusteluita, jotka eivät välttämättä sisälly valitukseen mutta liittyvät siihen läheisesti (ks. asia C-62/01 P, Campogrande v. komissio, tuomio 23.4.2002, Kok., s. I-3793, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

88 Valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa virkamiestuomioistuin kuitenkin täsmensi tätä oikeuskäytäntöä lisäämällä, että puhtaasti vahingonkorvausasioissa ”perusteen” käsitettä ei ole määritelty suhteessa edeltävässä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuihin ”riitauttamisperusteisiin” vaan suhteessa asianomaisen virkamiehen vahingonkorvausvaatimuksessaan esittämiin ”vahingon perusteisiin”, jotka määrittävät virkamiehen hakeman korvauksen kohteen ja sitä kautta sen vaatimuksen kohteen, josta hallinnon on lausuttava.

89 Virkamiestuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa edellä 86–88 kohdassa esitettyjen toteamusten perusteella, että unionin tuomioistuimet voivat ottaa tutkittavaksi eri vahingon perusteisiin perustuvia vahingonkorvausvaatimuksia ainoastaan, jos niitä on ensiksi edeltänyt hallinnolle osoitettu hakemus, jonka kohde on sama ja joka perustuu samoihin vahingon perusteisiin, ja sen jälkeen valitus, joka on tehty hallinnon mainitusta hakemuksesta tekemästä nimenomaisesta tai implisiittisestä päätöksestä.

90 Tältä osin on todettava heti aluksi, että näissä täsmennyksissä ja niiden perusteella tehdyissä toteamuksissa sekoitetaan keskenään ”kohteen” ja ”tarkoituksen” käsitteet. Toisin kuin valituksenalaisen tuomion 84 kohdan toiseksi viimeisessä virkkeessä todetaan, erityisesti ”tarkoituksen” käsitettä ei voida määritellä viittaamalla ”vahingon perusteisiin”, joihin virkamies on korvausvaatimuksessaan vedonnut, koska todellisuudessa niiden avulla määritetään korvausvaatimuksen ”kohde”, kuten virkamiestuomioistuin välittömästi tämän jälkeen lisäsi saman 84 kohdan viimeisessä virkkeessä.

91 Mainitut täsmennykset ja toteamukset eivät kuitenkaan missään tapauksessa sovellu yhteen niiden tueksi esitetyn oikeuskäytännön kanssa eivätkä etenkään tämän oikeuskäytännön taustalla olevien periaatteiden kanssa.

92 Tässä yhteydessä on muistutettava ennen kaikkea oikeuskäytännöstä, joka perustuu asiaan 224/87, Koutchoumoff vastaan komissio, tuomio 26.1.1989 (Kok., s. 99), ja jonka mukaan henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan mukaisessa muutoksenhakukeinojen järjestelmässä otetaan tutkittavaksi korvausvaatimus, joka on esitetty ensimmäisen kerran tuomioistuimessa, vaikka edeltävä hallinnollinen valitus koski vain vahingon väitetysti aiheuttaneen päätöksen kumoamista, koska kumoamisvaatimus voi merkitä aiheutuneen vahingon korvaamista koskevaa vaatimusta (asia T-44/93, Saby v. komissio, tuomio 13.7.1995, Kok., s. I-A-175 ja II-541, 28 kohta).

93 Samalla tavoin oikeuskäytännössä katsotaan vakiintuneesti, että jos riidanalainen päätös kumotaan, ei ole tarpeen, että viivästyskorkoja koskeva vaatimus on nimenomaisesti mainittu edeltävässä hallinnollisessa vaatimuksessa, jotta se voidaan ottaa tutkittavaksi tuomioistuimessa (asia T-4/92, Vardakas, tuomio 30.3.1993, Kok., s. II-357, 50 kohta; asia T-583/93, P v. komissio, 8.6.1995, Kok. H, s. I-A-137 ja II-433, 50 kohta ja asia T-271/01, López Cejudo v. komissio, tuomio 12.11.2002, Kok. H, s. I-A-221 ja II-1109).

94 Toisin kuin virkamiestuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa, tämä oikeuskäytäntö ei koske vain kumoamiskanteita eikä voida katsoa, ettei sitä sovelleta puhtaasti vahingonkorvauskanteisiin.

95 Näin ollen asiassa T-84/91, Meskens vastaan parlamentti, tuomio 8.10.1992 (Kok. H, s. II-2335, 44 kohta), jossa oli kyse puhtaasti vahingkorvauskanteesta, todettiin, että vahingonkorvauskanteessa esitettyjä vaatimuksia virkamiehelle hallinnon päätöksestä aiheutuneen aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen korvaamisesta ei tule pitää sen säännön kannalta, jonka mukaan edeltävällä vaatimuksella ja kanteella on oltava sama kohde, erilaisina kuin valituksessa esitettyjä vaatimuksia,

jotka koskevat yhtäältä tämän päätöksen kumoamista ja toisaalta asianomaiselle aiheutuneen henkisen kärsimyksen korvaamista. On nimittäin hyväksyttävä, että asianomaiselle vastaisen toimen kumoamista koskeva vaatimus, joka valituksessa on esitetty, voi merkitä tästä päätöksestä mahdollisesti aiheutuneen aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen korvaamista koskevaa vaatimusta.

96 Hylätessään edellä mainitussa asiassa Sergy vastaan komissio oikeudenkäyntiväitteen, jonka komissio oli esittänyt kahdesta vahingon perusteesta, joihin oli vedottu, koska niitä ei ollut mainittu kannetta edeltävässä hallinnollisessa valituksessa, yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että henkilöstösääntöjen 91 artiklan tarkoitus on mahdollistaa sovintoratkaisu virkamiesten tai toimihenkilöiden ja hallinnon välisessä riidassa tai edesauttaa sitä. Sitä vastoin tällä säännöksellä ei ole tarkoitus sitoa tiukasti ja lopullisesti mahdollista oikeudenkäyntivaihetta edellyttäen, että tässä viimeksi mainitussa vaiheessa esitetyillä vaatimuksilla ei muuteta valituksen tarkoitusta tai kohdetta. Kantaja oli esittänyt valituksessa väitteensä ja katsonut sen jälkeen, että siitä, että hänet oli palautettu tehtäviinsä viiveellä, oli aiheutunut hänelle huomattavaa vahinkoa, jonka ”keskeiset tekijät” hän oli tämän jälkeen maininnut. Näin ollen ylimääräiset seikat, joiden osalta väitettiin, että ne johtuivat toiminnasta, josta hallintoa arvosteltiin, ja joilla pyrittiin saamaan korvausta vahingosta, jotka kantaja väitti kärsineensä, voitiin saattaa yhteisöjen tuomioistuimen arvioitaviksi (ks. tuomion 31–36 kohta).

97 Vaikka tämä oikeuskäytäntö koskee varsinaisesti vain hallinnollisen valituksen ja kanteen vastaavuuden sääntöä, sen taustalla olevat periaatteet ja siis sen puitteissa sallittu jousto koskevat myös vaatimuksen ja valituksen ”vastaavuuden” sääntöä, joka on ominainen puhtaasti vahingonkorvausta koskeville kanteille, kuten edellä 86 kohdassa muistutetaan.

98 Tämän oikeuskäytännön ja näiden periaatteiden valossa on siis katsottava, että virkamiestuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 84–86 kohdassa oikeudellisen virheen. Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hyväksyttävä ja valituksenalainen tuomio on kumottava siltä osin kuin siinä hyväksytään ensimmäinen oikeudenkäyntiväite, jonka komissio esitti Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneen ex haerede –henkisen kärsimyksen korvaamista koskevasta vaatimuksesta.

99 Tämän kumoamisen vaikutuksia tarkastellaan jäljempänä 104–112 kohdassa.

100 Edellä esitetyistä toteamuksista seuraa, että valituksenalainen tuomio on kumottava kokonaisuudessaan ja ettei muista valitusperusteista ole aiheellista lausua.

Kanne ensimmäisessä oikeusasteessa

101 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 13 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi, unionin yleinen tuomioistuin kumoaa virkamiestuomioistuimen päätöksen ja ratkaisee asian itse. Se palauttaa asian virkamiestuomioistuimen ratkaistavaksi, jos asia ei ole ratkaisukelpoinen.

102 Siltä osin kuin ensimmäiseksi on kyse valittajalle itselleen ja Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon oikeudenomistajille aiheutuneen henkilökohtaisen vahingon, joka muodostuu sekä aineellisesta vahingosta että henkisestä kärsimyksestä, korvaamista koskevasta vaatimuksesta, virkamiestuomioistuin totesi ensin, ettei sillä ole toimivaltaa lausua kanteen tästä osasta, joka kuuluu unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaan, mutta sen olisi tämän jälkeen pitänyt siirtää asia unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

103 Riita-asia on tältä osin ratkaisukelpoinen ja unionin yleisen tuomioistuimen on jatkettava kanteen tämän osan käsittelyä ensimmäisenä oikeusasteena SEUT 268 ja SEUT 340 artiklan nojalla. Muutoksenhakutuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 9 artiklan nojalla, tehtäviin ei nimittäin kuulu tällaisten asioiden käsitteleminen.

104 Siltä osin kuin toiseksi on kyse Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneen ex haerede –henkisen kärsimyksen korvaamista koskevasta vaatimuksesta, virkamiestuomioistuin oli toimivaltainen lausumaan siitä, mutta se katsoi virheellisesti, ettei se täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä kanteen ja hallinnollisen valituksen ”vastaavuuden” säännön osalta.

105 Tältä osin unionin yleinen tuomioistuin katsoo edellä 92–97 kohdassa mainittuja oikeuskäytännössä muodostettuja periaatteita soveltaen, että toisin kuin valituksenalaisessa tuomiossa katsottiin, vaikka vahingonkorvausvaatimus, joka koski Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa ja hänen omaisilleen aiheutunutta henkistä kärsimystä, jonka valittaja väitti aiheutuneen samasta virheestä kuin siitä, josta hän arvosteli komissiota 25.2.2008 päivätyssä kirjeessään, esitettiin ensimmäisen kerran nimenomaisesti valituksessa, sillä ei muutettu mainitussa kirjeessä ensimmäisen kerran esitetyn alkuperäisen vahingonkorvausvaatimuksen kohdetta tai tarkoitusta.

106 Tältä osin, vaikka virkamiestuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa, että oli ”selvää”, että valittaja vaati tässä kirjeessä ”vain korvausta aineellisesta vahingosta” ja ettei hän ”vedonnut millään tavalla virkamiestuomioistuimessa esille ottamiinsa henkisiä kärsimyksiä koskeviin vahingon perusteisiin”, unionin yleisen tuomioistuimen on arvioitava uudestaan tähän kirjeeseen sisältyvän vahingonkorvausvaatimuksen ulottuvuutta.

107 Valittaja vaati mainitussa kirjeessä komission puheenjohtaja Barrosolta ”henkilökohtaista ja nimenomaista päätöstä – – kaksoissurman kaikista poliittisista ja taloudellisista seurauksista”.

108 Täsmällisemmin valittaja ilmoitti aluksi tämän kirjeen osassa I, ettei hän hyväksy komission yksiköiden hänelle tekemiä ehdotuksia, muun muassa siltä osin kuin on kyse ”perillisille maksettavien eri korvausten” määristä, jossa hän viittaa ilmeisesti korvauksiin, joista henkilöstösäännöissä säädetään orpoja varten. Seuraavaksi valittaja viittasi kirjeen osassa II nimenomaisesti marokkolaisen tuomioistuimen myöntämään ”korvaukseen henkisestä kärsimyksestä” ja korosti sen puutteellisuutta. Lopuksi valittaja vaati kirjeen osassa III, että on maksettava ”korvaus, jonka suuruus on vähintään surmatun virkamiehen 26 vuoden vuosittaisia palkkoja, jotka on siis laskettava vuodesta 2006 (Rabatin tragedian tapahtumavuosi) vuoteen 2032 (virkamiehen oletettu eläkkeellejäämisvuosi)”. Tässä yhteydessä hän korosti vielä, että tällä korvauksella, joka komission on maksettava neljälle alaikäiselle lapselle, ”täydennetään sitä erillistä korvausta”, josta saman kirjeen osassa II on kyse eli korvausta henkisestä kärsimyksestä.

109 Kun otetaan huomioon kantajan 25.2.2008 päivätyn kirjeen sanamuoto ja toisin kuin valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa todetaan, on siis katsottava, että mainittuun kirjeeseen sisältyvässä vahingonkorvausvaatimuksessa valittaja ei vaatinut korvausta vain aineellisesta vahingosta vaan hän viittasi siinä myös selvästi henkiseen kärsimykseen.

110 Vaatiessaan toimielimeltä kannanottoa kaksoissurman ”kaikkiin poliittisiin ja taloudellisiin seurauksiin” valittaja vaati sen vahingon korvaamista kokonaisuudessaan, joka aiheutui komission virheestä, joka oli johtanut Alessandro Missir Mamachi di Lusignanon kuolemaan. Se seikka, ettei valittaja heti eritellyt tätä kokonaisvahinkoa yksityiskohtaisesti erityisiin oikeudellisiin luokkiin, jotka eivät varmasti olleet hänelle tuttuja kuten aineellinen vahinko, henkinen tai jokapäiväinen kärsimys, ex haerede tai jure proprio, ei ollut ratkaiseva tässä oikeudenkäyntiä edeltävän hallinnollisen menettelyn alkuvaiheessa, jossa ei vaadita, että valittajan edustajan on oltava asianajaja ja jossa nimittävän viranomaisen on ennen kaikkea pyrittävä edesauttamaan sovintoratkaisua erityisesti käsiteltävänä olevassa asiassa

kyseessä olevan kaltaisissa traagisissa olosuhteissa. Joka tapauksessa on siis todettava, kuten edellä mainitussa asiassa Sergy vastaan komissio todettiin, että valittaja luetteli sen vahingon, josta hän vaatii korvausta, ”pääasialliset tekijät” 25.2.2008 päivätyn kirjeensä osissa I, II ja III.

111 Lisäksi valittaja eritteli asianmukaisesti 10.9.2008 päivätyssä valituksessaan väitetyn vahingon eri tekijät, ja hän vaati myös nimenomaisesti korvausta Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneesta ex haerede -henkisestä kärsimyksestä.

112 Tästä seuraa, että komission Alessandro Missir Mamachi di Lusignanolle ennen hänen kuolemaansa aiheutuneen ex haerede -henkisen kärsimyksen korvaamista koskevasta vaatimuksesta esittämä ensimmäinen oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

113 Komission tästä samasta vaatimuksesta esittämien muiden oikeudenkäyntiväitteiden osalta (ks. valituksenalaisen tuomion 91 kohta) asia ei ole ratkaisukelpoinen.

114 Näin ollen valituksen tämä osa olisi tavallisesti siirrettävä virkamiestuomioistuimeen, jotta tämä antaa siitä uuden ratkaisun.

115 On kuitenkin lisättävä myös, että jos unionin yleinen tuomioistuin päättäisi tällaisesta siirtämisestä virkamiestuomioistuimen olisi välittömästi todettava, että sen ja unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu asiat, jotka koskevat samaa asiaa eli unionin yleisen tuomioistuimen osalta käsiteltävä asia ja samanaikaisesti käsiteltävänä oleva asia T-494/11. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 8 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti sen olisi siis todettava, ettei sillä ole toimivaltaa, jotta unionin yleinen tuomioistuin voi ratkaista nämä asiat (ks. myös edellä 75 kohta).

116 Tällainen siirtäminen olisi näin ollen merkityksetön, koska virkamiestuomioistuimella ei olisi muuta vaihtoehtoa kuin siirtää asia puolestaan unionin yleiseen tuomioistuimeen. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 13 artiklan 1 kohdan kohtuuttoman suppea tulkinta johtaisi vain menettelyn keston hyödyttömään jatkamiseen (ks. tältä osin ja vastaavasti edellä 72 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).

117 Näin ollen on määrättävä, että myös valituksen tämän osan käsittelyä jatketaan unionin yleisessä tuomioistuimessa ensimmäisenä oikeusasteena SEUT 268 ja SEUT 340 artiklan mukaisesti.

118 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että unionin yleisen tuomioistuimen on jatkettava asian F-50/09 käsittelyä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

119 Koska unionin yleinen tuomioistuin jatkaa asian käsittelyä, oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (muutoksenhakujaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen (ensimmäinen jaosto) asiassa F-50/09, Missir Mamachi di Lusignano, 12.5.2011 antama tuomio kumotaan.

2) Asian F-50/09 käsittelyä jatketaan unionin yleisessä tuomioistuimessa ensimmäisenä oikeusasteena SEUT 268 ja SEUT 340 artiklan mukaisesti.

3) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä heinäkuuta 2014.

Allekirjoitukset